

KLAGANDE

El-brandskyddskontroll i Boden AB, 556771-7607

Ombud: Jurist Christoffer Lewinowitz
Företagarna Sverige Service AB

MOTPARTER

1. Bodens kommun
2. Bodens Utveckling Aktiebolag, 556743-2652
3. Boden Science Park Fastighet AB, 556970-3431

Ombud för 2 och 3: upphandlingschef Theresa Hägglund
Bodens kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Luleås dom den 23 februari 2018 i mål
nr 2874–2875, se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och förordnar att
upphandlingen ska göras om.

YRKANDEN M.M.

El-brand skydds kontroll i Boden AB yrkar i första hand att upphandlingen inte får avslutas förrän den har rättats genom ny anbudsutvärdering varvid bolagets anbud ska beaktas och utan beaktande av anbudet från Ramböll och Sweco. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om.

Kommunen anser att överklagandet ska avslås i den del det avser frågan om bolagets anbud rätteligen förkastats. Kommunen anser vidare att förvaltningsrättens dom ska upphävas i den del som avser förkastande av anbudet från Sweco och Ramböll.

VAD PARTERNA ANFÖR I KAMMARRÄTTEN

El-brand skydds kontroll i Boden AB anför bl.a. följande till stöd för sin talan utöver vad som anförts i förvaltningsrätten. I ansökan om överprövning framgår att det föreligger två skadegrunder – att bolaget lidit skada till följd av att kommunen felaktigt har förkastat bolagets anbud, samt att kommunen antagit Swecos och Rambölls anbud i strid med LOU. Förvaltningsrätten har i domskälen valt att enbart uppfatta den första skadegrunden, och kom därav till ett felaktigt avgörande. Förvaltningsrätten har kommit fram till att båda de antagna anbudet borde ha förkastats. Om kommunen rätteligen förkastat Swecos och Rambölls anbud hade det inte funnits några anbudsgivare överhuvud taget, varpå upphandlingen hade fått göras om. Det skulle ha inneburit en ny möjlighet för sökanden att delta i upphandlingen och möjlighet att fortsätta leverera till kommunen. Att så inte skett orsakar bolaget skada.

Kommunen anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Det är konstaterat att bolaget lämnat anbudspris som är utanför tillåtet intervall och kommunen har rätteligen förkastat bolagets anbud. Anbudet från Sweco uppfyller alla ställda obligatoriska krav då de angett en tidpunkt för utförandet av

referensuppdraget. Rambölls anbud har på ett tillåtet sätt verifierats med uppgifter som kompletterar och bekräftar tidigare inlämnade uppgifter. Att kommunen i samband med prövning och utvärdering av anbud skulle verifiera referensuppdragets uppgifter finns tydligt beskrivet i upphandlingsdokumenten. Bolaget kan enbart riskera att lida skada om inget anbud uppfyller ställda obligatoriska krav. Under förutsättning att minst ett anbud är giltigt är inte skaderekvisitet uppfyllt för bolaget.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten i fråga om att bolagets anbud inte uppfyller det obligatoriska kravet på att offererat pris ska vara inom angivet intervall. Kammarrätten instämmer också i förvaltningsrättens bedömning att anbuden från Sweco och Ramböll inte uppfyller de obligatoriska kraven på att ange exakt tidpunkt för referensobjekt respektive värde för lämnade referensuppdrag. Så som förvaltningsrätten funnit anser kammarrätten att det är sådana obligatoriska uppgifter utan vilka det inte varit möjligt för kommunen att bedöma om anbuden från Sweco och Ramböll uppfyllde kraven på teknisk förmåga och kapacitet. Det är således fråga om sådana helt nya sakuppgifter som anbuden inte kunnat kompletteras med efter anbudstidens utgång utan att kommunen därigenom skulle bryta mot likabehandlingsprincipen. Anbuden från Sweco och Ramböll skulle således rätteligen ha förkastats.

Inget anbud har således kvalificerat sig för utvärdering i den aktuella upphandlingen. Fråga är därmed om bolaget visat att det vid dessa förhållanden lidit eller riskerat att lida skada på grund av att kommunen agerat i strid med LOU.

Så som bolaget påpekat skulle, om kommunen även hade förkastat anbuden från Sweco och Ramböll, inget anbud återstå för utvärdering.

Upphandlingen skulle då ha behövt göras om varvid bolaget hade haft

möjlighet att lämna ett nytt anbud. Då kommunen i strid med likabehandlingsprincipen inte förkastat anbuderna från Sweco och Ramböll har bolaget därmed i vart fall riskerat att lida skada. Förutsättningarna för ett ingripande mot upphandlingen är därmed uppfyllda. Mot denna bakgrund ska upphandlingen göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Peter Lif
kammarrättslagman
ordförande

Anders Lind
kammarrättsråd
skiljaktig

Gunilla Lavås
adjungerad ledamot
referent

Anders Lind är skiljaktig och anför följande.

Jag ansluter mig till förvaltningsrättens bedömning av hur E-Brandskyddskontrollens anbud ska bedömas.

För att pröva yrkandena rörande övriga anbudsgivare krävs att E-Brandskyddskontroll kan komma att lida sådan skada som avses i 20 kap. 4 § LOU. Frågan om en förkastad anbudsgivare kan lida skada är oklar och något vägledande avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen finns inte samtidigt som kammarrättspraxis varierat mellan de större kammarrätterna. Eu-domstolens avgörande i mål C-100/12, Fastweb-målet, jämfört med Högsta förvaltningsdomstolens beslut i mål 3322-15, talar dock, och det oaktat att avgörandena grundas på äldre lagstiftning, med viss styrka för att skaderekvisitet även i denna situation ska anses uppfyllt. Det föreligger alltså förutsättningar att pröva

E-Brandskyddskontrolls yrkanden även såvitt avser de övriga anbudsgivarna.

Principen om likabehandling och öppenhet innebär att ett anbud inte kan ändras eller kompletteras om detta får till följd att anbudet i själva verket kan anses vara ett nytt anbud. Inte heller får ett anbud förtydligas eller kompletteras på ett sätt som framstår som illojalt eller gynnande.

Däremot kan ett anbud förtydligas om det föreligger oklarheter i lämnade uppgifter. Är det fråga om obligatoriska uppgifter får förtydligandet inte innebära att nya sakuppgifter av någon betydelse tillförs anbudet. Inte heller får någon förändring eller avvikelse ske från ett obligatoriskt krav utan eventuella förtydliganden och kompletteringar måste göras utan att det uppstår risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

I målet är bl.a. fråga om anbuden från Sweco och Ramböll kompletterats eller förtydligats på ett sätt som strider mot ovan redovisade principer. Såvitt avser Rambölls anbud så innehöll det inte uppgifter om värdet på referensuppdrag. Däremot var en förutsättning för att referensuppdragen skulle kunna åberopas att de hade haft ett visst minsta värde. I anbudsunderlaget listades en rad detaljer, däribland värdet, som skulle anges för att referensuppdragen skulle kunna kontrolleras. Enligt min bedömning har Ramböll genom att uppta uppdragen under aktuell punkt i anbudet gjort gällande att värdet av uppdragen överstigit det angivna minimivärdet. Att då senare förtydliga uppgifterna om värdet på referensuppdragen innebär inte att det tillförts någon ny sakuppgift av betydelse eller att anbudet förändrats. Inte heller innebär förtydligandet att det uppkommer någon särbehandling av en enskild anbudsgivare eller att det på annat sätt utgör ett otillåtet förfarande. Enligt min bedömning är istället fråga om ett sådant förtydligande som enligt LOU 4 kap. 9 § kan godtas.

I vad vidare angår Swecos anbud så framgår av handlingarna i målet att Sweco inkommit med kompletteringar av anbudet efter att tilldelningsbeslutet fattats. Någon möjlighet att komplettera eller förtydliga ett anbud i detta skede av upphandlingsprocessen finns enligt min uppfattning inte. Swecos anbud ska således bedömas utifrån anbudets ursprungliga utformning. Som förvaltningsrätten funnit uppfyller anbudet inte de obligatoriska kraven och borde alltså förkastats.

Sammanfattningsvis leder ovan redovisade bedömningar till att jag inte finner skäl att förordna att upphandlingen ska göras om. I stället lämnar jag överklagandet utan bifall. /

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. **I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att avtal inte får ingås, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet.** Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen.
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet.
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd.
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta.
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

